

Spis treści

Inhaltsverzeichnis

Wykaz skrótów Abkürzungsverzeichnis str. XI

1

Pobyt w Niemczech Aufenthalt in Deutschland str. 1

- 1.1 Kontrola graniczna – **Grenzkontrolle** / str. 1
- 1.2 Zameldowanie – **Anmeldung** / str. 5
- 1.3 Zaświadczenie o prawie pobytu – **Bescheinigung über das Aufenthaltsrecht** / str. 5
- 1.4 Nadanie obywatelstwa niemieckiego – **Einbürgerung** / str. 6

2

Podróżowanie po Niemczech Reisen durch Deutschland str. 9

- 2.1 Informacje ogólne – **Allgemeine Informationen** / str. 9
- 2.2 Prawo jazdy – **Führerschein** / str. 10
- 2.3 Ubezpieczenie – **Versicherung** / str. 11
- 2.4 Zasady bezpieczeństwa na drodze – **Sicherheit im Straßenverkehr** / str. 13
- 2.5 Taryfikator mandatów i punktów karnych – **Bußgeld- und Punkte-katalog** / str. 14
- 2.6 Wypadek/kolizja/awaria pojazdu – **Unfall/Kollision/Panne** / str. 17
- 2.7 Rejestracja pojazdu – **Kfz-Zulassung** / str. 18
- 2.8 Podróż pociągiem – **Bahnreise** / str. 19
- 2.9 Tanie linie lotnicze – **Billigairlines** / str. 21

3

**Praca
Arbeit**
str. 23

- 3.1 Poszukiwanie pracy – **Jobsuche (Arbeitssuche)** / str. 23
- 3.2 Rodzaje umów o pracę – **Arten der Arbeitsverträge** / str. 25
- 3.3 Umowa o pracę a umowa zlecenie – **Arbeitsvertrag versus Dienstvertrag** / str. 27
- 3.4 Praca w niewielkim wymiarze czasu – **Minijobs** / str. 27
- 3.5 Obowiązki pracownika i pracodawcy – **Pflichten des Arbeitnehmers und Arbeitgebers** / str. 28
- 3.6 Rozwiązanie, zmiana i wygaśnięcie stosunku pracy – **Kündigung, Änderung und Beendigung des Arbeitsvertrages** / str. 30
- 3.7 Składki na ubezpieczenie społeczne – **Sozialversicherungsbeiträge** / str. 33
- 3.8 Zasiłek dla bezrobotnych – **Arbeitslosengeld** / str. 34
- 3.9 Regulacje prawne dotyczące obywateli polskich – **Rechtliche Regelungen betreffend polnische Staatsbürger** / str. 35

4

**Podejmowanie działalności gospodarczej
Existenzgründung**
str. 43

- 4.1 Ewidencja działalności – **Gewerbeanmeldung** / str. 43
- 4.2 Wolne zawody – **Freie Berufe** / str. 45
- 4.3 Ograniczenia prawne dotyczące obywateli polskich – **Rechtliche Beschränkungen betreffend polnische Staatsangehörige** / str. 46
- 4.4 Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej – **Rechtliche Formen unternehmerischer Tätigkeit** / str. 47

5

**Nieruchomości
Immobilien**
str. 51

- 5.1 Poszukiwanie lokalu do wynajęcia – **Mietgesuche** / str. 51
- 5.2 Umowa najmu – **Mietvertrag** / str. 52
- 5.3 Drobne naprawy/remont mieszkania – **Schönheitsreparaturen/ Renovierung** / str. 54
- 5.4 Regulamin domu – **Hausordnung** / str. 55
- 5.5 Podwyższenie czynszu przez wynajmującego – **Mieterhöhung** / str. 56
- 5.6 Obniżenie czynszu przez najemcę – **Mietkürzung** / str. 57
- 5.7 Rozwiązanie umowy o najem – **Kündigung eines Mietvertrages** / str. 58

6

Edukacja

Bildung

str. 61

- 6.1 System szkolnictwa niemieckiego – **Das deutsche Schulsystem** / str. 61
- 6.2 Dopuszczalne i niedopuszczalne środki dyscyplinarne – **Zulässige und unzulässige Disziplinarmaßnahmen** / str. 64
- 6.3 Koszty nauki – **Bildungskosten** / str. 66
- 6.4 Informacje praktyczne dla uczniów – **Praktische Informationen für Schüler** / str. 67
- 6.5 Rodzaje szkół wyższych – **Arten der Hochschulen** / str. 68
- 6.6 Rekrutacja na wyższe uczelnie – **Rekrutierung fürs Studium** / str. 70
- 6.7 Porady praktyczne dla studentów – **Praktische Informationen für Studenten** / str. 71
- 6.8 Zasiłek edukacyjny – **Bafög** / str. 72

7

Sprawy rodzinne i spadkowe

Familien und Erbangelegenheiten

str. 75

- 7.1 Formalności związane z zawarciem małżeństwa – **Formalitäten bei der Eheschließung** / str. 75
- 7.2 Formalności związane z narodzeniem dziecka – **Formalitäten bei der Geburt eines Kindes** / str. 76
- 7.3 Formalności związane z przetransportowaniem zwłok do Polski – **Formalitäten bei der Leichenüberführung nach Polen** / str. 77
- 7.4 Formalności rozwodowe – **Formalitäten bei der Scheidung** / str. 77
- 7.5 Alimenty i inne sprawy finansowe – **Unterhalt und andere finanzielle Regelungen** / str. 79
- 7.6 Władza rodzicielska/Prawo do opieki nad dzieckiem – **Sorgerecht** / str. 81
- 7.7 Prawo rodziców do utrzymywania kontaktów z dzieckiem – **Umgangsrecht** / str. 82
- 7.8 Spadek – **Erbschaft** / str. 82
- 7.9 Darowizna – **Schenkung** / str. 92

8

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Einkommenssteuer

str. 93

- 8.1 Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych – **Einkommenssteuerpflichtete** / str. 93
- 8.2 Dochody podlegające opodatkowaniu – **Zu versteuerndes Einkommen** / str. 94

- 8.3 Płatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych – **Einkommenssteuerzahler** / str. 94
- 8.4 Informacje dotyczące odprowadzania i rozliczania podatku od wynagrodzeń – **Informationen über Abführung und Abrechnung der Lohnsteuer** / str. 95
- 8.5 Informacje dotyczące podatku od dochodów kapitałowych – **Informationen über die Kapitalertragssteuer/Zinsabschlagsteuer** / str. 97
- 8.6 Informacje dotyczące podatku od dochodów z działalności gospodarczej/wykonywania wolnego zawodu – **Informationen über die Gewerbeertragssteuer/Steuer aus selbständiger Arbeit** / str. 98
- 8.7 Ustalenie rocznego zobowiązania podatkowego – **Ermittlung der jährlichen Steuerschuld** / str. 99
- 8.8 Roczne zeznanie podatkowe – **Einkommenssteuererklärung** / str. 100
- 8.9 Informacje dotyczące polsko-niemieckiej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania – **Informationen über das deutsch-polnische Abkommen zur Vermeidung der Doppelbesteuerung** / str. 101

9

Pomoc socjalna państwa

Sozialhilfe des Staates

str. 103

- 9.1 Cięża i zasiłek macierzyński – **Schwangerschaft und Mutterschaftsgeld** / str. 103
- 9.2 Zasiłek na dzieci – **Kindergeld** / str. 104
- 9.3 Zasiłek wychowawczy – **Elterngeld** / str. 106
- 9.4 Zasiłek mieszkaniowy – **Wohngeld** / str. 107
- 9.5 Zasiłek dla osób pozostających od dłuższego czasu bez pracy (**Arbeitslosengeld**) Pomoc socjalna (zasiłek socjalny) (**Sozialhilfe**) Zasiłek dla emerytów i rencistów (**Grundsicherung**) / str. 110
- 9.6 Zasiłek dla bezrobotnych – **ALG** / str. 112
- 9.7 Zasiłek edukacyjny – **BAFÖG** / str. 112

10

Ubezpieczenie zdrowotne

Krankenversicherung

str. 113

- 10.1 Zasady leczenia w Niemczech osób ubezpieczonych w Polsce – **Behandlung in Polen versicherter Patienten auf dem Gebiet der BRD** / str. 113
- 10.2 Zasady leczenia w Polsce osób objętych ustawowym ubezpieczeniem w Niemczech – **Behandlung in Deutschland versicherter Patienten auf dem Gebiet Polens** / str. 114
- 10.3 Zasady funkcjonowania ustawowych kas chorych w Niemczech – **Gesetzliche Krankenkassen in Deutschland** / str. 115

- 10.4 Zakres osób uprawnionych do ubezpieczenia – **Personen mit Versicherungsanspruch** / str. 117
- 10.5 Wysokość i sposób płacenia składek – **Höhe und Zahlungsart der Beiträge** / str. 118
- 10.6 Ubezpieczenie rodziny – **Familienversicherung** / str. 119
- 10.7 Zmiana kasy chorych – **Krankenkassenwechsel** / str. 120
- 10.8 Zakres świadczeń leczniczych i pozaleczniczych w ustawowej kasie chorych – **Medizinische und außermedizinische Versicherungsleistungen der gesetzlichen Krankenkassen** / str. 121
- 10.9 Zakres świadczeń leczniczych i pozaleczniczych nie objętych ubezpieczeniem – **Medizinische und außermedizinische Leistungen, die durch die gesetzliche Krankenkasse nicht versichert sind** / str. 123

11

Ustawowe ubezpieczenie emerytalno-rentowe

Rentenversicherung

str. 125

- 11.1 Zakres osób podlegających ustawowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w Niemczech – **Pflichtversicherte Personen** / str. 125
- 11.2 Wysokość składki – **Beitragshöhe** / str. 126
- 11.3 Odprowadzanie składek – **Abführen der Beiträge** / str. 126
- 11.4 Ustalanie uprawnień do emerytury/renty/renty rodzinnej – **Rentenan-spruch** / str. 127
- 11.5 Wiek emerytalny (uprawniający do przejścia na emeryturę) – **Renten-eintrittsalter** / str. 129
- 11.6 Świadczenia dla wdów i sierot – **Witwen- und Waisenrente** / str. 129
- 11.7 Koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – **Koordinierung der Versicherungssysteme** / str. 132

12

Informacje dodatkowe

Zusatzinformationen

str. 137

Glosariusz niemiecko-polski

Glossar deutsch-polnisch

str. 141

Glosariusz polsko-niemiecki

Glossar polnisch-deutsch

str. 159

Przydatne adresy

Nützliche Adressen

str. 177